

Tines del Boines

El Pont de Vilomara i Rocafort

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Serra de Puig Gili

Coordenades:

Latitud: 41.68726
Longitud: 1.93093
UTM Est (X): 411029
UTM Nord (Y): 4615606

Classificació

Número de fitxa 08182 - 237
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XIX
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: La tina es troba en mal estat de conservació i en part enrunada
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL / 597 / Acord Ple Consell Comarcal del Bages / 24/07/2006
Número inventari Sí (IPA36271)
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08181A001000220000OZ
Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa: dv., 10/08/2018 - 02:00

Descripció

Es tracta d'una construcció formada per dues tines i una barraca. Tot el conjunt forma un sol cos de forma quasi perfectament rectangular, de 4,70 m per 6,80 m, quedant les dues tines a l'interior de la mateixa construcció. La part inferior dels murs es feta amb pedra amorturada, corresponent als dos dipòsits, i la part superior és de pedra seca, de la que s'ha ensorrat gran part. Cal indicar la presència de fragments de peces ceràmiques (teules) inserides als murs, segurament durant la seva construcció. La coberta ha desaparegut totalment. L'entrada és comuna per a les dues tines i té una amplada de 130 cm; és construïda amb els muntants verticals, sobre els que recolzaria la llinda, en aquest cas inexistent. Descriuim les tines tenint com a referència la porta d'entrada i d'esquerra a dreta.

La Tina núm.1 té el dipòsit amb planta circular. L'interior d'aquest és recobert de rajoles de ceràmica envernissada amb un punt de curvatura; és possible que durant la seva construcció o bé posterior a aquesta, s'ampliés ja que la penúltima filada presenta uns encaixos que es troben tapats per morter, iguals als de la filada superior.

La Tina núm. 2 té el dipòsit amb planta rectangular i és de menor dimensió. El seu interior també es presenta enrajolat amb el mateix tipus de peces ceràmiques, en aquest cas completament planes. Els brocs d'ambdues tines es troben a la barraca ubicada a la part posterior.

En aquest conjunt trobem una barraca de pedra seca i emplaçada al sud-oest. La seva planta és rectangular de 3,70 m d'ample per 2,40 m de llarg. La coberta, part superior dels murs i muntants per a l'accés s'han ensorrat. El gruix dels seus murs és de 50 cm. Té una finestra al parament nord-oest i al seu interior hi observem 2 amagatalls i els dos brocs de les tines.

Observacions:

Partint del Pont de Vilomara i en direcció a Rocafort, a 150 m de l'inici de la carretera BV-1224 agafarem el Camí de la Casa Nova que va vorejant la riera de Santa Magdalena i la riera de la Casa Nova fins arribar a la Casa Nova de Sant Jaume, on deixarem la pista per agafar el camí que passa pel mig de la masia fins arribar a la riera. La creuarem i seguirem pel mateix passant pel costat de les tines de la Lluca i Ratapinyades. Tot vorejant el Torrent Mal i el Torrent de les Arcades arribarem al Racó dels Manresans, continuarem pel mateix camí deixant darrera el que ens duria fins al conjunt de tines de les Balmes Roges. Seguirem fins trobar-nos una petita planura ubicada entre el Racó dels Companyons i el Racó del Víctor on trobarem la tina del Companyó i, seguint el camí avall, a pocs metres, passarem pel costat de la tina del Camí del Companyó. Continuant pel mateix camí arribarem a la Sínia Vella, on tombarem cap a l'esquerra en direcció a la font del Boines. En aquest punt, ens enfilarem riera amunt per un sender en molt mal estat i amb molta vegetació fins trobar una planura a pocs minuts on es troba aquest grup de tines.

Història

El Bages està organitzat a l'entorn d'un pla central d'entre 200-300m d'altitud tancat per un seguit de serralades; concretament la serralada de Sant Llorenç del Munt marca un territori muntanyós que domina les anomenades Valls del Montcau, un espai excepcional i singular en el qual una geografia difícil es barreja amb els testimonis d'una intensa activitat humana. Es tracta d'un territori emmarcat en el Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac, que comparteix espai amb els municipis de Talamanca, Mura, El Pont de Vilomara i Rocafort, Navarcles i Sant Fruitós de Bages. Els tres primers municipis destaquen per concentrar un important nombre de tines enmig de les vinyes.

La importància del cultiu de la vinya es fa evident, fonamentalment, en la presència de tines a totes les cases i també en mig de les vinyes. La tradició vitivinícola al Bages ha marcat les diferents etapes històriques així com l'evolució dels municipis de la zona, des del segle XI fins el XIX. Al segle XIV són moltes les referències de tines i folladors al costat de les bótes a quasi totes les cases i cellers de la zona, i la tina apareix per primera vegada a documents a la zona del Bages durant el segle XIV.

A partir del segle XVI i XVII comencen a generalitzar-se les tines excavades a la roca, amb els dos recipients: un per xafar el raïm i altre per abocar-hi el most i la brisa perquè fermentés; però finalment es va acabar construint un tipus de tina que podia fer la mateixa funció en un únic recipient afegint el brescat, una graella de posts de fusta recolzades a la boca que permetien xafar el fruit i contenir el líquid extret a la inferior. El recipient fonamental per a l'elaboració del vi a partir del segle XVII, fou la tina, de forma circular o quadrada, construïda amb pedra en sec i morter de calç, amb l'interior impermeabilitzat amb cairons envernissats de color vermellós.

Cronològicament, les tines excavades a la roca daten de l'edat mitjana, mentre que les folrades amb cairons envernissats es van fer a partir del segle XVII (Ballbé, 1993). L'apogeu de la vinya al segle XVIII obliga a construir més tines a l'exterior de les cases, probablement utilitzades per parcers, mentre que les interiors de les cases eren dels amos.

L'expansió dels segles XVIII i XIX es dona quan la fil·loxera afectà les vinyes franceses el 1863, i la demanda de vins catalans augmentà. Però a partir de 1892, començà a afectar la nostra zona. Tot i què es plantaren algunes vinyes amb peu americà, que va mantenir el conreu de la vinya fins a la industrialització, no tornaria a ser mai més un conreu important, abandonant-se progressivament les feixes.

Bibliografia

Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. AA. VV. (2005). Tines a les Valls del Montcau. Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i l'Obac. Consorci de les Valls del Montcau. Col. Llibres de la Muntanya, 11. Farell Editors, Sant Vicenç de Castellet.

BALLBÉ i BOADA, Miquel (1993). Tines al mig de les vinyes a la comarca del Bages. Quaderns del Centre d'Estudis del Bages, núm. 6.

CORTÉS ELÍA, MARÍA DEL AGUA (2017) Inventari de les tines de les Valls del Montcau. Pla Director de les tines a peu de Vinya. Diputació de Barcelona, Ajuntaments de El Pont de Vilomara i Rocafort, Talamanca i Mura.

